



Martijn.

## JOUW UITGESTREKTE HAND

Toen de nog jonge psychiater haar werkkamer uitkwam, duwde Martijn zich uit zijn stoel overeind. Schuifelend bewoog zijn verzwakte lichaam zich naar haar toe. 'Wat ben ik blij, dat ik je weer zie', zei ze. Ze strekte haar handen uit en Martijn pakte ze stevig vast. 'Ik ben zo blij dat ik hier ben'. Zij hield hem overeind en zo bleven ze een poosje staan, de ogen op elkaar gericht. Ik stond op enige afstand. Zou dit een beslissend moment zijn in het leven van Martijn?

Drie dagen eerder – het was zaterdagavond – had hij zich ernstig verwond na een wekenlange isolatie met alleen drank als voedsel. Vermagerd, vervuild en verdwaasd was hij in het ziekenhuis opgenomen. 'Eindelijk', zeiden we, toen we die nacht uitgeput een glas wijn dronken met onze kinderen Robert en Jente, 'eindelijk'. Het voelde als een bevrijding. 'Dit is het moment,' zeiden we. In het crisiscentrum zou over twee dagen plaats voor hem zijn, want ze kenden hem goed en wisten van zijn deplorable toestand.

Vier nachten later, vijf voor vijf. Martijn doet het bedlampje aan. Hij heeft heel weinig geslapen. Het is een koude nacht voor de tijd van het jaar en het dekbed kon hem nauwelijks warm houden. Hij drinkt een glas water, trekt zijn ochtendjas en pantoffels aan en start zijn laptop. Het scherm werpt een vaal licht in zijn kamer.

'*Dagboek van een vermoeide Asperger*', typt hij. Even moet hij grinniken. Wat zal het op dit nachtelijke tijdstip worden? Niet meer dan één A4'tje? 'Vannacht schoot mij te binnen dat ik door de jaren heen drie lievelingsschrijvers heb gehad. Oscar Wilde, Vladimir Nabokov, Victor Klemperer; een homoseksueel in Victoriaanse tijd, een gevluchte Rus, een Jood in Nazi-Duitsland. Ik citeerde Oscar *dear* jarenlang te pas en te onpas. Dat snap ik nu pas: Hans Asperger verveelde zijn klasgenoten te pas en te onpas met het citeren van Grillparzer. Favoriet? *The Ballad of Reading Gaol*.'

Terwijl hij een shagje draait, het onder zijn neus houdt en dan weglegt omdat het verboden is in de kamer te roken, schiet hem die prachtige fietsvakantie te binnen die hij met zijn vriendin in Frankrijk doorbracht, op de maand af negen jaar geleden. Hoe ze in Parijs het kerkhof Père-Lachaise bezochten, het graf van Oscar Wilde vonden:

*'And alien tears will fill for him / Pity's long broken urn. / For his mourners will be outcast men, / And outcasts always mourn.'*

'Nu pas begrijp ik de verbanden tussen deze drie schrijvers,' typt hij. Liedteksten flitsen door zijn hoofd. Schubert, *Winterreise*. Met zijn brakke stem zingt hij: *'Fremd bin ich eingezogen, fremd zieh ich wieder aus.'* Zingen is niet zijn sterkste kant, maar nu moet het even. Nick Cave, *'Hold his ever loving hand / Even when you do not understand / Sorrow has it's natural end / Hold his ever loving hand.'* Dan kan hij de film in zijn hoofd niet meer tegenhouden. Hoe hij wekenlang deze muziek draaide, keihard, de CD-speler in de repeteerstand. Hoe zijn moeder, vader, broer zijn huis binnengingen en hij ze na vijf minuten er weer uitzette. Hoe hij zijn moeder als een schim zag binnenkomen, die zaterdagavond. Het ziekenhuis. 'Ik ben zo blij dat ik hier ben. Nu pas begrijp ik...'

Na drie weken verlaat Martijn het crisiscentrum. De psychiater vergezelt hem naar buiten, waar ik hem opwacht. Hun handen vinden elkaar, hun ogen vangen elkaars blik. Ik wend mij af en loop naar de auto. Verbeeld ik me dat het lang duurt? Dan voel ik Martijns hand op mijn schouder. Ik start de auto, we rijden zwijgend weg, ik leg mijn hand op zijn knie. Martijn kijkt nog één keer om.

In de maanden die volgen vindt Martijn het leven opnieuw uit, daarbij geholpen door een intensieve leeftraining. Hij maakt daar 24 bijzondere tekeningen. Geen druppel alcohol komt er meer aan te pas. Dat medicijn heeft hij niet meer nodig. Steeds beter is hij in staat om samen met anderen vorm aan zijn leven te geven. Zijn woning richt hij uiterst smaakvol in. Elke maand is er wel iets nieuws, van Marktplaats, uit een kringloopwinkel of echt nieuw. Hij gaat weer schrijven. Zijn prachtige humor komt terug. 'Weet je dat je nu niet meer de diagnose asperger kunt krijgen? Die is uit het psychiatrisch handboek geschrapt. Ik was dus net op tijd.'

Net op tijd. Negentien maanden na die nacht in september stapt Martijn vol levenslust zijn huis uit en sterft omdat zijn hart het opeens begeeft. Bij zijn graf zweven mijn dichtregels hem tegemoet: *'...was daar jouw uitgestrekte hand, waarin ik veilig uit kon rusten – de vrijheid ligt in het verschiet.'*

Gerrie Evelien Johan Margreet Pier Ans Bertus Jacomien Greetje  
Caroline Remco René Irene Stoffel Freek Arjan Jan Harry Anne Martijn  
Jan-Willem Karin Mienke Ingrid Ilka Ruben Jolanda Edwin Gabriëlle  
Femmy Han Coby Gertha Tineke Gabriël Nel Wiendelt Hanny Geert  
Hans Jenny Bep Corit Albert Koen Henk Lennart Denise Jaap Marry  
Gerda Anita Do Ben Jildau Rachel Marianne Rik Alie Gerwin Bé Hennie  
Anja Bert Willem Gerard Suus Ebelie Pieter Aad Marjan Wim Klaas Ina  
Anke Ad Nicole Jet Ger Rob Hilly Suus Else Kees Michel Stefan Jos  
Hanneke Gezina Inez Annette Gerben Margriet Truus Henny Ted Nico  
Joke Adriaan Hannie Martien Bob Herma Avelien Stephan Annette  
Allard Aliet Oeds Henk-Jan Frank Martin Jody Jeannette Wilhelmien Ad  
Ria Mieke Marijke Annet Bart Nol Jenneke Arie Louise Marion Jessica

*Wij noemen jullie namen  
en weten ons omgeven door  
zoveel goede machten  
- ook in 2015 -  
Louise en Roel*

**Robert Jente Martijn Jesper Lennart**

Anton Diny Michiel Carla Hans-Guido Trienke Jannie Jos Jitske Diane  
Dick Mya Petra Bea Iny Thomas Gerke Sies Harrie Ankie Esther Greet  
Rudi Gaf Ted Vincent Jet Annemarie Agnes Pytsje John Kina Richard  
Estrella Godelief Monique Janneke Erica Marinus Irma Martinus Evelyn  
Gesina Maria José Greetje Josephine Ger Anky Iny Maurice Maarten  
Leen Theo Hanna Lothar Haddo Sies Eiso Josine Ilke Inge Carin Koos  
Barja Herman Ludger Grit Els Ankie Jeanine Hermien Jacco Matthy  
Robbert Riet Luut Klaas Suzan Jonathan Betsie Carolijn Daniël  
Annemarie André Krijnie Nicolette Gezien Iris Orland Alexander Peter  
Truida Corry Attie Siemen Erik Jeroen Sarah Ineke Arianne Arnold Iny  
Alice Hester Hanneke Co Jelle Bernd Piets Wout Michel Nicolet Gerti  
Annie Janny en allen die niet met hun naam zijn genoemd, maar aan wie  
we wel denken!